

Rintalan Mikko
ja
Mhteen Kaisa.

Kuvaus pohjolan häätäwoista.

Nuorison huviksi

kirjoittaneet:

J. Kalafangas ja M. Bergman.

(Toinen painos).

Tampereella, 1890.

J. Eriksson. — Kustantaja.

Hinta 40 penniä.

N° 38

Rintalan Mikko ja Ahteen Kaisa.

Suwanus pohjolan häätawoista.

Nuorison huwiksi

kirjoittaneet:

J. Kalafaugas ja M. Bergman.

(Toinen painos).

Tampereen
kaupunginkirjasto

Arvo H. Nurmen
Tampere - Kirjasto

Tampereen
kaupunginkirjasto

1.367 dH d
Tampereella,

20: -

Lång & Ståhlbergin kirjapainosja. 1890.

Ihmisen muistossa kuwailewat monet tapah-
tumat, mutta erittäin rakkaalta kuwastuwaat lap-
suuden ajat, waikka ne tuntuwatkin lapsemaisilta
silloin, kun on ihminen wanhentunut ja kulkenut
kauwas lapsuuden majoilta, jossa owat toisellai-
set tawat; ja niin on käynyt minunkin kansjani,
waan kuitenkin tuntuwat minusta wieslä niin rak-
kailta, että tahdon kertoa niistä muutaman ja-
nan, ehkä wajanaisesti:

Koin 16— oli 17 vuotta takaperin oli
wieslä kansjan tawat enempi siwistymättömät, ja
etenkin kaukana Sawon- ja Pohjanmaan rajoilla
että ne tuntuwat nykyaikana ikäänkuin raakamai-
silta, jonka tähden nyt ferron sen aikuiset Poh-
jolan kosiomatkat ja häätawat:

Kosiomiehet löysiwät armaansa rinki-tanssi
matkalla. Sillä rinkitanssit pidettiin wälttä-
mättömästi joka sunnuntai, ja niihin kokoutui
nuorisoa suuret joukot, ja siellä hän sitä näki
kestä pidettiin, sillä se waiwanen, josta ei ensin-
kään „tykätty,” sai käwellä iltakaudet pääsemättä
ringin keskelle, joka taas oli tykkipoika- eli tyttö,
sai olla ringin keskellä melkein aina. Kaiken

muun lystin lisäksi oli heillä vielä useita ruotsalaisia rinkilauluja, joita he suomalaisella kielellään aivan väärin laulaa jurrasivat.

Hopp lilla kossa wiltu haamej
 Härä kossa som ja tyffy kaamej
 Brest kuwe sywe brestkuwe jäm. —
 Brest kuwe sywe brestkuwe jäm.

Kyllä tämä tosin kuului hullulta ruotsalais-
 ten forsaan, joita tosin löytyi muutamia pitä-
 jässä, waan minäs teki kun ei paremmin osan-
 nut, yrittää piti, ja eihän yrittänyttä laiteta.

Nyt oli taas rinkitanssit Ahosja eräänä
 pyhä ehtoona. Siellä oli myöskin Rintalan
 Mikko joka oli „tykkipoika.“ Hän nyt heti en-
 simmäiseksi siepattiin ringin sisälle joten hän sai
 tilaisuuden walita tytöistä itselleen towerin. Tyt-
 tö täytyi olla jo silloin katsottuna kuin alkoivat
 laulua laulun säweleet:

Kom, kom ja lilla jota wän
 Likka tanssaa juu opp ijen.

Tämän laulun alkaessa oli tyttöjen filmät
 auki, ketä Mikko wiittaisi.

Ringissä oli paljo nuoria tyttöjä, muun
 muassa eräs Ahteen Kaisa niminen pulska tyt-
 tö, ja hän itse oli se, jonka Mikko nyt näki hy-
 väksi kutsua kanssaan ringin sisälle. Kaisa tah-

toi tuosta kunniaista palkita Mikkoa, ja kun hänen vuoronja tuli kutsua ringin sijalle wiittasi hän heti arvelematta Mikkoa. Toiset tytöt tämän huomattuaan alkoi tatsella toisiaan silmiin niin että Mikkokin sen huomasi, eikä sentähden enää uskaltanut kutsua Kaisaa. Kun tanssit loppui, lähti kukin kotiinsa, jolloin Kintalan Mikko lähti jaattamaan Uhteen Kaisaa. Toisten poikain käwi kateeksi ja lähtiwät sentähden tielle Mikkoa wäijymään. Kun nyt Mikko paha tuli armaan Kaisansa kanssa ottiwat nuo nurkka pojat hänen kiinni ja antoiwat hänelle aika löyhlytyksen sekä kysyiwät: „onko Mikko nytkin ringin keskellä? Nuo haawat, joita Mikko pojilta sai, ei häntä niin paljon harmittanut, kun se, että täytyi eritä Kaisastaan, ja antaa hänen yksin mennä kotiinsa. Suuresti mielipahoillaan alkoi Mikko astella takaisin kotiansa kohden ja laulaa hyräili suruisjaan:

Woi woi kuinka kattera
 On, kahden rakkaan ero; —
 — Se on vielä katterampi,
 Kuin tuomiolle meno.

Mikko paran oli huonosti asiat, päässä oli hänellä useita aukkoja, ja vielä, sen lisäksi, oli menettänyt rakkaan Kaisansa. Toiwon kipinä vielä kuitenkin kyti Mikon rinnassa. Hän päätti

mennä jonakin arki-yönä katsomaan tuota Kaisaanja, kesä tiesi silloin „yö-poikain“ olewan maajoillansa. Hän tekikin päätöksensä jälkeen, ja läksi jo seuraavalla viikolla eräänä yönä Ahteen taloa kohden, waan kuinkas käwi? Ahteen Musti tuon talon- ja tyttöin wartia laski jellaisen melun, että koko talonväki heräsi. Ahteen isäntä, Sipi, luuli olewan warfaita liikkeellä, ja riensi sentähden ulos. Hetken katseltuaan karvanolla huomasi hän miehen hiipivän ojaa myöten, ja sukeltawan itseään ruispeltoon. Hän läksi miestä takaa ajamaan. Nyht ei auttanut Mikkoa muu kuin kypälämäki. Sillä entisettään haawat eivät olleet vielä parantuneet, ja isännällä oli uusia haawoja tarjouna. Kotia täytyi Mikkon taaskin lähteä yhtä tyhjänä kuin edelliselläkin kerralla. Kolmas kerta toden tekee, janoi Mikko itseksään. Tulwana pyhänä jaan kuitenkin tawata Kaisaa rinkitanssissa, waan mitenkä uskallan hänen kanssaan seurrustella. Ja jos taajen menen Ahteelle, niin siellä on tuo Musti riivattu. Hetken mietittyään päätti Mikko junnuntai-aamuna mennä kirkkotien wiereen kirkkotelemaan, jos Ahteen Kaisa tulisi kirkkoon. Näitä ajatellessaan tuli hänelle mieleen Kaisan kauneus, junkatähden hän lauloi:

    Ei ole yhtään niin kaunista tyttöä
    Kuin on Ahteen Kaisa,

Oi, jos saisin sen omaiseeni —
Sitä ajattelen aina.

Mikko menikin päätöksensä mukaan sunnuntai-aamuna tien viereen odottamaan Kaisaa. Luonto oli täydessä kukoistuksessaan, sillä olihan keski kesä. Linnut lauloivat vuorottain julo jäweleitään puitten oksilla. Perhot ja mehiläiset lensivät kilvasa kufasta kuffaan. Pitäjän vanha puukirkko seisoi niin mieltävän näköisenä mäen rinteellä, ikäänkuin vanha elämäänsä kylästänyt ukko; sanalla sanottu: kaikki oli warsin herttaista. Hetken perästä alkoi kuulua kellon jäweleet kutsuen väkeä kirkkoon. Kansaa alkoi tulla wirtailla joka taholta kirkolle. Mikkoa lähenti suuri joukko jalkajin kulkewaa kansaa, joidenka joukossa kulki myöskin Ahteen Kaisa. — Mikko tunsi Kaisan jo kaukaa, ja ajatukset lensivät hänessä nuolen nopeudella mitenkä nyt jaisi Kaisan tuolta wäkijoukosta. Sekin tuntui hänestä ensin epäwarmalta, jos Kaisa häntä ensinkään huomaisikaan, ja tämän onnettomuuden poistamiseksi alkoi hän wäen ohi kulkiesja yskiä aika tawalla, niin että kaikki wäki rupefi katsomaan häntä. Kun Ahteen Kaisa huomasi Mikon aukesi hänen molemmat kengän rihmansa, niin että hänen täytyi jäädä toisista tielle niitä, kiini sitomaan. Tällä tawalla sai nyt Mikko

Kaisan kiinni. Tämä hetki oli heitille mitä ihain. He saivat nyt tilaisuuden ojentaa toisilensa lämpymän kätensä, jotta yhteen sattuessaan wallan kipinöitsivät pelkästä rakkaudesta. Kowin pitkiä aikoja ei heillä ollut puhella toisensa kanssa, vaan totta he liiton solmesivat, koska jo parin viikon päästä oli Rintalan Mikon ja Uhteen Kaisan kihinjäiset.

Uhteen Sipi, Kaisan isä, ei aikonut missään tapauksessa suostua tuohon kauppaan, vaan kun Rintalan Mikko sai tuon lahjakkiaan Salmen Jussin puhemieheksensä niin kyllä asiat kävi laatuun. Sipi kyllä ensin esteli, tekipä asiaa jo aiwan mahdottomaksikin, sanoen: „minäkö nyt antaisin tyttäreni tuommoisesta miehen pojalle, — hm! — Ei niistä Jussi tule mitään.“ Waan iloneste jota Rintalan Mikko oli antanut Jusille pullon mukaan, oli tehnyt hänen kieltensä niin sujuwaksi, että hän wäkisin sai puheen wallan, ja woitti Uhteen Sipin. Siinä ei auttanut Erkki pahanenkaan, vaan kaupat piti käymään laatuun. Syy, että Uhteen Sipi oli niin wastahakoinen tähän asiaan, oli: Heille oli kerran Raaben markkina matkalla syntynyt tulinen riita Mikon isän Rintalan Esan kanssa, josta seurasi woimainkoetus, joka päättyi siten että Uhteen Sipi löi Rintalan Esaa puukolla syvän haavan wasempaan läsiwarteen. Rintalan Esa ei kuiten-

kaan ilmoittanut asiasta ruunun-miehille, waan kosti siten, että toimitti Ahteen Sipille wiinan myynti sikon. Näiden asiain tähden oli Ahteen Sipin waikea luvata tyttärtään Rintalan pojalle, ja sentähden täytyi Salmen Jusjin (puhemiehen) nähdä niin paljon waiwaa pyhtäessään Ahteen Sipin suostumusta; waan kylläpä Wätkö hänen palkitsi. — Ahteen Sipi janoi wiimein pitkän wastustamisen jälkeen tuolle ahkeralle puhemiehelle: „no niin, enhän minä tahdo liioin muistella noita wanhoja syntiä, sillä kiel-täähän raamattukin pitkän wihan, jos tyttö waan puolestaan suostuu, niin kyllä minä annan tähden naimaluwan.“ Jusji tämän kuultuaan meni wäen tupaan, missä Raija muitten mukana toimitteli askareita. Hän pyysi Raijaa ystävällisesti puheillelensa, josta Raija wähän punastui. Sitten menivät he yhdessä kamariin. Raijan isä alotti nyt puheen, ja janoi: „Duko siinä perää mitä tämä Salmen Jusji tässä on puhunut? Hän on sanonut sinun olewan rakkauden liitossa Rintalan Mikon kanssa.“ — „Kyllä se on tosi, rakas isä,“ myönsi Raija alhaisella äänellä. — „Kyllä minun puolestani saatte liitot solmita, sano waan paljon terweisiä minulta Mikolle,“ janoi Raijan isä. Nämät sanat kutkuttivat Raijan huulia enemmän kuin hanhen sulka ja kuuluivat Jusjin korwiin paljon suloijemmalta

kuin parhaan wiulun ääni, eikä liioin kauvan miettinyt ennenkuin pyysi jäähyväiset ja läksi Rintalaan. Susji juosta haaskotti koko matkan kuin pelästynyt ori, niin että oli pakahdumaisillaan päästyhensä Rintalaan.

Tämäkös oli iloinen sanoma Mikolle että Kaisan isä on suostunut, eikä nyt enää tullut puhemiehen pakka kysymykseen. Rintalan Esa kuultuansa poikansa aikomuksen päätti tehdä Koffolan reijun sillä olihan jo terwat tynnörisssä ja walmiina rahan vaihetukseen. Esa laski kolme tynnöriä terwaa kärkyille ja yks' kaks' oli hän Koffolan torilla. Saatuaan terwansa myhdytti osti Esa wiisi kannua wiinaa sekä paljon kaitelaisia muita tarpeita kysyjäisiä ja ratulia warten. Niitä kutsuttiin kysyjäisiksi kun puhemies ja ylkä kulkiwat sulhon ja morsiamen sukulaisten tykönä kysymässä naima lupaa, ja se tapahui aina tawallisuuden mukaan perjantaita wasitaan yössä, ja silloin oli aina tapana ottaa aika moukut, niin että silmät kiisiwät yön pimendesssä. Ratulit pidettiin sinä pyhä iltana jolloin oli ensikerran kuulutettu. Nuo Ratulit ne olivatkin kuin pienet häät, siellä juotiin ja tanssittiin. Siellä oli tapana tanssittaa rahaa sulholle ja morsiamelle lahjaksi, jolloin he taas puolestaan lahjoittiwat wiina rhyppyjä, tämä oikeus oli myöskin nurkkawierailakin. Tällaista wuorolahjoit-

tusta tehtiin siksi kunnes miehet olivat aika päät-
käsä, jonka perästä usein seurasi werisiä tappe-
luitakin. —

Seuraten kertomustani täytyy minun mai-
nita Rintalan Mikon ja Ahteen Kaisan ratu-
lista. Ratulit pidettiin Rintalassa, johon oli
kokoontunut paljon wieraita onnittelemaan mor-
siusparia. Kaisan isäkin, Ahteen Sipi, oli nyt
hyväällä tuulella, että tanssitti sulhaselle sadan
markan setelin. Näissä pidoissa joiivat nyt pe-
rin pohjin nuo entiset riitatowerit, Oja ja Sipi,
kestensä ja joiivat oikeen ystävyyden maljat.
Sitten alkoivat he puhella häiden ja läksijäisten
pidoista.

Lusia ehkä ajattelee paljoksi, ja kuka tiesi
walheeksin nuo moni lukuiset pidot, waan en ole
yhtään liikaa ilmoittanut. Sillä tavallisesti aina
talon lapsilla oli kaikki nuo mainitsemani pidot,
(nimittäin: ensiksi kyhjäiset, sitte ratulit, sen jäl-
keen läksijäiset, sitte häät ja viimeiseksi laasitset),
jotka kaikki pidettiin. Läksijäiset pidettiin Ahteella
ja hyvät ne pidettiinkin, kuten ainakin warak-
kaassa talossa. Lehmä teurastettiin, olutta pan-
tiin ja tietysti oli wiinaakin sillä ei wiinata mis-
sään tapauksessa sopinut läksijäisiä wietää. Pi-
täjän Rowasti toimitti wihkimisen ja nämä pi-
dot eivät kestäneet kuin yhden päivän. Se oli
tavallista siihen aikaan että puhemiehen muori

(waimo) kulki morsiamen kanssa häiden edellä, werolla ei tosin sanoaksemme, morsiamen apua hakemassa, waikka kohta morsian olisi ollut rikastentkin lapsia. Morsiamen kulkiesja oli jokaisella tilaisuus ostaa itsensä häawieraaksi; sillä kun markan waan antoi morsiamelle tuli hän häihin kutsutuksi. Morsian kotiin tultuansa ilmoitti sulhas-miehelle kutka kaikki oliwat markan hellittäneet, ja sitten läksi sulhanen wuorostaan niitä kutsumaan häihin, ja määräsi kutsuesjaan ketä tyttöä kunkin pojan piti kyyditä läksiäistalosta hääpaikalle, ja sittemmin pitää häntä kumppaninaan wirka=tanssissa. — Wirka=tanssit oliwat sellaijet että niihin kuului monta erityistä tanssijaksua. Ensimmäinen oli „sulhastanssit,“ sitten „morsiuustanssit,“ niiden perästä seurasi „poika ja „tyttötanssit,“ „ukko- ja „akkatanssit,“ ja näitä kaikkia kutsuttiin yhteisellä nimellä wirka=tanssiksi. — Ujiaan taasen. —

Kuin nyt Uhteella oli pidetty läksijäiset tuli häät pidettäväksi sulhasen kodissa Rintalassa, ja sinne lähettiin häitä wiettämään seuraawassa järjetyksessä: Sewosen waljastettua istui ensimmäiseen rekeen kaksi pelimannia, toiseen rekeen istui sulhanen ja morsian, ja sen jälkeen istui puhemies emäntinensä, sitten sulhon ja morsiamen wanhemmat ja kaikki muut sukulaiset sekä sitten wasta muu hääwäki. Kun kaikki oli järjestetty

alkoi edellisessä reessä istuvat pelimannit kilwasja soittaa Porin marssia, ja silloin ajaa karahutettiin Rintalaan. Tämä oli todellakin wihättävä ja hauska häätapa. Rintalaan tultua juotiin ensin kahwia jota miehen puolet tulistuttivat palowiinalla ja laittoivat siitä niin janotua „kahwi-kuorria.“ Kahwin juotua ruvettiin ruualle, ja sen perästä tanssittiin, ja nyt alkoihin ne äsken mainitut wirtatanssit jotka aljettiin joffeenkin juhlallisesti. Ensiksi astui sijälle sulho ja puhemies ja sen jälkeen seurasiivat kaikki nuoret pojat, tytöt ei saanut ottaa osaa julhas-eikä poika tanssiin, yhtä hywin kuin pojatkaan morsius ja tyttö tanssiin. Pelimanni alkoi soittaa, rinki lähti liikkeeseen. Ensin käweltiin kaksina wierekkäin, waan sittemmin yksittäin niin kuin tavallisesti ringissä. Nyt astui ensimmäiseksi puhemies ringin keskelle ja tanssitti sulhasen, ja sen tehtyään astui pois ringin sijältä. Sitten tanssitti sulhanen kaikki nuoret yhden toisensa perään, jolla tanssilla hän janoi jäähyväiset nuorten poikain seuralle.

Nyt tuli päivällisen aika, sillä tulin tanssiksi aina ruokawälin.

Päiwällisen jälkeen alkoi morsius tanssit. Näissä tanssissa esiintyy nyt morsian, Ahteen Raija, nauttimaan viimeistä huwia tyttö seurassa.

Puhemiehen vaimo astui ringin sisälle ja tanssitti Kaisan, ja sen tehtyään astui pois ringistä. Sitten alkoi Kaisa tanssittaa kaikkia muoria tyttöjä, ja tanssittikin heitä oikeen innokkaasti, koska tiesi sen olevan viimeisen kerran, sillä tästälähin oli hänen pysyminen vaimojen seurassa. Wirtatanssit loppuivat täten siksi päiwäksi, ja nyt saivat „nurkkawieraat“ vuorostaan tanssia jaaden naukkujakin siten, että tanssittivat rahaa morsiamelle taikka sulhaselle.

Seuraavan päivän aamuuna, juotiin „huomentuopit“, jolloin nuoren parin sukulaisilla oli tapana lahjoittaa jotain huomenlahjaksi, mikä mitätäkään. Sulhon ja morsiamen vanhemmat taas sen lupasivat perintö-osat mitkä lupaukset palkittiin isoilla rhyppillä. — Tässä tilaisuudessa lupasi Ahteen Sipi tyttärelleen neljä tuhatta (4000) markkaa puhdasta rahaa ynnä sitä paitssi kaksi eläintä kustakin laista kuin oli talossa, sekä yhden osan työkaluja. Rintalan Osa vuorostaan lupasi pojalleen talonsa perinnökki, sekä siitä päivästä tähdet isännän oikeudet.

Kun huomenlahjat olivat jaetut alkoi „ukko tanssit“, joissa tansseissa sulho tanssitettiin ukoksi. Puhemies alkoi tanssin ja häntä seurasi kaikki ukot. Kun kaikki oli tanssineet hurrattiin sulhanen ukoksi, minkä sulhanen palkitsi runsailla puolikuppisilla. Tämän jälkeen alkoivat wii-

meiset wirtatanssit: „alka tanssit,“ joissa ei saanut muut esiintyä kuin afat, (naineet woimoihmiset.) Nyt astui rinkiin etupäässä morsian ja puhemiehen waimo, jotka taasen tanssin alottiwat. Sitten tanssitti morsian kaikki waimot ikäänkuin olisi tahtonut tehdä liitot kaikkein waimojen kanssa, jonka tanssin jälkeen waimot taasen hurrasiwat morsiamen waimoksi, ja pyyhkiwät hänen nimensä pois tytön kirjoista, tämän palkitji morsian nisuleipä-kahwilla ja makealla wiinilajilla. Nämät oli sitte viimeiset tanssit ja jopa ilta oli fin lähellä. — Nyt oli taasen murkka-wierailla tilaisuus wapaasti tansjata, ja waihettaa rahalla juomia, joita muutamat nauttiwat niin mieltömästi, että sen tähden seurasi usein joutawia rähinöitä ja tappeluita.

Wähää ennen tanssin loppua tapahtui kummallinen tapaus. — Läänin Kyvernööri sattui juuri kulkemaan tanssipaikan ohitse, ja kuullessaan pelimannin soittawan maukasta Borin marssia käski ajajan pidättää hevosen sitä kuunnellaksensa. Marssi kuului hänen korwaansa mukawalta, yksinkertaisen soittoniekan wiulusta, että hän tahtoi mennä sisälle soittajaa katsomaan. Sisään tultuansa pyysi Kuvernööri anteeksi sulhajelta että tuli ilman kutsumatta heidän rauhaansa häiritsemään johon sulhanen nöyrästi kumartaen wastasi. Sitten onnitteli Herra Ku-

wernööri ensiksi sulhasen sekä sitte morsiamen, jonka jälkeen sulhanen pyysi nöhrähdessä tarjota lasin wiiniä johon hän suostui.

Tämäkös oli suuri kunnia Mikolle ja Kaisalle, että heidän häisjään oli käynyt niin ylhäinen wieras, ja siitapä olikin afoilla juttelemista monta aikaa jälkeen päin.

Seuraavana sunnuntaina pidettiin Rintalassa viimeiset kemut, ja ne olivat laasiaiset, näissä pidoissa ei enää kestitetty paitsi joku kahwi kuppi tarjottiin tanssajille.

Nyt on pidot lopussa
 Ja Kaisa Mikon armahansa
 Emäntänä Rintalassa,
 Keikkuu warsin mahtawaa
 Kun ijon talon emännill' on tapana.
 Eikä hän unhotakaan pois
 Mitä kuuluu emännälle
 Koti töiden teettäjälle,
 Piiaat hän pitää kurissa
 Eikä anna keskenänsä mutista.
 Salmen Jusfi jai jo palkkansa
 Kuusi tynnöriä rukiha —
 Niin kun oli luvattu

14/IV - 38. F. Niemi 1:25

16

Mikolta jos naimistaupat onnistuu.
Niin siis muuttui tappelut ja torat
Kaahen matkat, vihat ikiwanhat
Ystävyhdeksi ja pyhväiseksi
Sipiin jekä Ejan välill' ijätt.

Sävel: Porilaisten marsši.

Arvo H. Nurmen
Tampere - Kirjasto

☛ Näitä ja myös muitakin ☛

Kirjoja

sekä monenlaisia Pöytäkirjoja saadaan ostaa
suomissa ja vähittäin
kirjainkokoja Herran W. Toivoselta Tampereella
ja Johan Erikssonilta Hausjärvellä
Turkhaudan kylässä.

Suom.! Suurimmoisille myönnetään suuri hin-
nan alennus.
